

LÖVÉTEI KIÁLTÓ

III. évfolyam, 12. szám, 2001. december. Ára szabadeladásban: 3000 lej, megrendelőknek 2750 lej

AJÁNDÉKOZÓ KARÁCSONY

Ahogy az evangéliumot olvasom, az jut az eszembe, talán Betlehem is így nézhetett ki ezelőtt kétezer évvel. Tolongtak az emberek, helyet kerestek, iratkoztak, intézkedtek, még üzleti ügyeiket is bonyolíthatták ez alkalommal

Augustus császár tudni akarta birodalma kincseit, gazdagságát, népeit, bőségét. Ezért kelt útra annyi ember, és ezért volt a tolongás.

Kétezer év után újból és újból tolonganak az emberek. Nem ügyintézés, nem népszámlálás hajtja őket, hanem a vásárlás. A szegényebbek szerényebben, a gazdagok bőségesen és hivalkodóan akarják szeretteiket megajándékozni. Miért ez az ajándéko-

zási
kor
lett a
nokok-
dékot
Mert a
tö-
volt

láz? Ak-
nem kel-
hivatal-
nak aján-
vinni.
tolongó
megben
Valaki,

Mária, aki a világnak adta a legnagyobb ajándékot, Jézus Krisztust. Jézus pedig elhozta és átadta a mennyei Atya szeretetét.

(folytatás a 3. oldalon)

Mérlegen a község és tanács munkája 2001-ben

Újra eltelt egy esztendő, közeledik az év vége, a számadás és hálaadás ideje. Feladatomban tartom beszámolni falutársaimnak munkámról, mit cselekedtünk jól és mit nem, mit végeztünk el, és mit hanyagoltunk?

Tudjuk, a mai világ útvesztőiben sem lehet eleget tenni. Nagyon sok az elvárás és a kihívás.

Konkrét dolgok bizonyítják, mivel töltötte falunk idejét 2001-ben:

- A Népháznak kicseréltük az ablakait üvegestől, felújítottuk a külsejét. Folytattuk a belső berendezéseivel, elkészültek az asztalok, ahová nagyrészt a

(folytatás a 2. oldalon)

A kétéves Lovétei Kiáltó minden kedves olvasójának békés karácsonyt és sikeres új évet kíván!

A törött ajándék

Ákosnak nagy gondja volt. Még sohasem volt ekkora gondja. Közeledett az édesapja születésnapja. Most már tíz éves, és illik ajándékot adni. Azt már észrevette. Ennyi szeretettel kapta szüleitől a születésnap meglepetést. Mindig megsejtették mi a titkos vágya. Most ő következett. Ajándékot kapni könnyű. De ajándékot választani... mégpedig apának. Ákos nagyon szerette édesapját és sóvárgott arra, hogy meglepetést szerezzen. Az ajándék az ő kis szíve nagy-nagy szeretetét kellene kifejeznie. Játékot már nem, könyv már úgyszólván sok van, a virág kevés ... vajon mire vágyik apa? Mi legyen az? Már napok óta bámészkodott a kirakatok előtt. Egyszer csak megakad a szeme egy szép, antik vázán.

(folytatás a 2. oldalon)

Karácsonyi koncert

A lövétei gyermekkórus karácsony napján a nagymise után III. alkalommal ad karácsonyi koncertet a hídon. Rossz idő esetén a kultúrotthonban lesz megtartva. Mindenkit szeretettel várnak!

Mérlegen a község és tanács munkája 2001-ben

(folytatás az első oldalról)

faluból összegyűjtött adomány deszkát használtuk fel (összesen 2,9 köbméter deszka gyűlt, ami magába foglalja az erre a célra felhasználhatatlan mennyiséget és 555.000 lejt), és a tanácsból pótoltuk. Edényeket vásároltunk, hogy ezekkel a Népház rendelkezzen lakodalom, bál, vagy egyéb alkalmával.

- Emlékművet állítottunk és szenteltünk. Van, aki nem látta jónak ez irányú kiadást ("kőrakásra költik a pénzt"). Meggyőződésem, hogy ezt tenni kellett, milleniumi emlékként hagyjuk ezt az utódainknak.

- Megszerveztük a II. Falutalálkozót (mindenki maga döntse el, hogy sikeres volt-e vagy sem!)

- Az egyház szervezte munkába besegítettünk, az új fal alatti patakmeder rendbetételére és lefedésére a község adott 50 zsák cementet (a cement ára a lakosság által községépítésre, fejlesztésre lefizetett pénz egy része).

- Elkezdtük a közvilágítás felújítását. Ahol legszükségesebbnek találtuk, oda 44 darab új lámpatestet szereltünk fel (szintén a 2000-es községfejlesztési pénz egy része, 20 darab).

- A Főút nyári javítását is sikerült véghez vinni.

- A Felső-Homoródmente Kistérséggel közösen öt borvízforrásunk környékét és fedelét újjáépítettük.

- Elindult egy keresztfa-felújítási akció. A község területén, ahol kereszt volt, vagy ahol szükségesnek éreztük, keresztet állítottunk: a falu alsó bejáratához, Kerekmezőben, Latamásban és lesz folytatás is. 2000-ben Budakalásznak ajándékoztunk egy keresztet, melynek a felszentelése 2000. aug. 19-én meg is történt. 2001-ben másik testvérfalunknak, Domaszéknek is küldtünk. Mindkettő a lövétei temető búcsúkeresztfájának feliratával van ellátva. A falu alsó bejáratánál felállított helységjelző tábla Lázár Imre vállalkozó adománya.

- Törvényszéken képviseltük a falut: az Útügglyel a telepi terület megmentéséért - ezt megnyertük. Az egészségügyi rendelő épületéért a Bartha család utódaival folytattunk pert Csíkbán, itt számunkra kedvezőlen döntés született, majd Marosvásárhelyen megfellebbeztük, de ezt visszautasították. Csíkbán még további két törvényes eljárás folyik: egy a "Nyírfá" épületéért és egy Gál Zakariással.

- A szentegyházi kórház megsegítésére összegyűjtöttünk most összesen 8.300 kg krumplit, amit a kábeltelevízió keresztül köszöntek meg.

Ezek voltak nagyjából, amit meg tudtunk valósítani, amihez szükség volt a lakosság segítségére. Nagyon sokan a falunkból keményen kivették részüket úgy a szervezésből, mint a kivitelezésből. Köszönet jár érte!

Ugyancsak meg kell köszönnünk testvérfalvainknak az év folyamán nyújtott anyagi és erkölcsi segítséget.

Ügyfeleinket próbáltuk időben és emberségesen kiszolgálni.

Tudom, hogy többet, jobbat, szebbet is lehet felmutatni, de ehhez az Önök jobb segítségére is szükség van, mert azt is tudjuk, hogy pénz és segítség nélkül nem sokra viesszük. Bírálhatnak és elfogadom, ha ezek segítők jellegűek, de a rosszindulatú, sértő módon megfogalmazottak bántanak.

Az év folyamán, ha valakit akarva, vagy akaratlanul megbántottam, bocsánatot kérek.

Boldog karácsonyi ünnepeket és kegyelemben gazdag, áldásos, békés, sikeres új évet kívánok a falu apraja, nagyja és minden ügyfelem számára!

Balázs István polgármester

A törött ajándék

(folytatás az első oldalról)

"Hisz ez épp beleillik édesapám gyűjteményébe, ami ott áll a könyves szekrény felső polcán! Csak lenne rá pénzem!"

Ákos megtudta az árát. Nagyon sokba került. Minden vagyona ráment, még a biciklire kuporgatott pénze is. Ákosnak nehéz volt dönteni. De szerette édesapját, jobban mint a kívánt biciklit. Néhány nap múlva már vitte hazafelé diadalmasan a drága kincset. Arról ábrándozott, mit szól majd apa, mikor megcsúszott és elhasalt. Álma szertefoszlott, megtapogatta s érezte, hogy több darabból áll a drága váza. Most már hova, merre? Mintha a szíve tört volna darabokra. Könnyeivel küszködve szedte össze a földről a váza darabjait. Szomorú szívvel indult el hazafelé.

Lassan elérkezett a nagy nap. A család többi tagja is apa elé járult, hogy köszöntse őt születésnapja alkalmából, és átadja ajándékát. Ákos ügyetlenül babrált az ölében levő csomagon s kicsúszott a száján: "Édesapám, én nem így akartam! De most már nincs mit kezdjek vele." - s a törött vázát apja hatalmas kezébe tette. Az apa kibontotta a csomagot, s elcsodálkozott fia ízlésén, és ezt mondta: "Fiam, még sohasem kaptam ilyen szép ajándékot!" Majd a karjába zárta zokogó fiát...

Karácsonykor mindenki igyekszik kellemes meglepetést szerezni szeretteinek. Honnan van ez a szokás, és miért olyan általános az év végén? Talán azért, mert Valaki elkezdte és mi folytatjuk. Igen, ilyenkor arra emlékezünk, hogy a világ kapott egyszer egy nagy ajándékot. A legnagyobbat! "Mert úgy szerette Isten a világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen Őbenne el ne vesszen, hanem örök élete legyen." (Ján. 3, 16) Isten a Fiát adta. Mit adhatok Istennek én, bűnös ember ekkora szeretet, ajándék láttán? Ő nem akar mást, csak az összetört, kiégett, bűnös szívemet, életemet. Jöjj Jézushoz, ahogy vagy, Ő szeret és elfogad téged! Új szívet, életet ad neked, és megbocsátja minden bűnödöt. Igazi örömben és ünnepben lesz ekkor részed. Kívánom, hogy így legyen!

Gál János

AJÁNDÉKOZÓ KARÁCSONY

(folytatás az első oldalról)

Ezért elválaszthatatlan a karácsonytól a szeretet és az ajándékozás!

Most, az új évezred elején az ajándékozással nem is volna baj, mert a szülők megajándékozzák gyermekeiket, főnökök a munkásaikat, hanem az ajándékozás lényege, belső mozgatója, a szent szeretet hiánya hagy kívánnivalót. Mert az ajándékozás lehet lekenyerezés, üzleti érdek, alamizsnálkodás, kötelesség letudása, de a szeretet az, amely az egészet nemesebbé, széppé, szentebbé teheti.

Ki az, aki nem vágyik szeretetre?

A gyermek szülői szeretetre, a fiatal, hogy őt elfogadják, a felnőtt, hogy munkáját értékeljék, az öreg, hogy életének eredményeit méltányolják.

És mégis mennyi szomorú gyermek, különböző drogokba menekülő fiatal, alkoholista felnőtt és megkeseredett öreg van. Miért? Mert a karácsonyban, karácsonykor sokszor csak kapni akarunk. Kapni ajándékot, mások szeretetét, Isten segítségét, szerencsét, boldogságot és még lehetne sorolni. De mi adunk mi? Először Istennek!

A világ soha nem tudja kielégíteni az ember vágyó képességét. Lehet autó, pénz, ház, birtok, számítógép, de lelke sír, üres!

Karácsony a szeretet ünnepe! Mária a világnak adta a legnagyobb Kincset, a legnagyobb Szeretetet, Jézus Krisztust! Őt keressük, vele találkozunk, illetve neki tegyük alkalmassá a szívünket, és akkor boldogok leszünk.

Szeretet! Csodálatos szó! Óhajtvá óhajtott szó, érzés, élet. Álljunk meg a Betlehemi jászol előtt, szívjuk magunkba sugárzó érzését, és tejjünk el vele, töltődünk fel!

Karácsony! Azt kívánom, hogy minden szépet és jót, ami ehhez a szóhoz, ünnephez kapcsolódik, adjon meg a Kisded Jézus, mert Ő az igazi ajándékozó és ajándék.

A szent Szeretet ünnepén a Betlehemi Kisded áldását, kegyelmét kívánom és kérem mindenegyres lövétei testvérem számára.

☞ Lajos atya

Ez jó vicc

Az agresszív kismalac megy az erdőben. Találkozik a nyuszkával, akihez hozzávágja a palacsintáját. Megkérdi a nyusztika:

- Malacka, ez szándékos volt?
- Nem, lekváros!

Kellemes karácsonyt mindenkinek!

A következő sorokat Baltimore-ban, Szent Pál templomában találták 1692-ben.

"DESIDERATA"

- Higgadtan járd a zajos hajsza közepette és ne feledd, milyen békét kínálhat a csönd. Amennyire ez megadás nélkül lehetséges, légy jó viszonyban mindenkivel. Nyugodtan és világosan add elő az igazad, és hallgasd meg a többieket, még az unalmasokat és tudatlanokat is, nekik is meg van a maguk története.

- Kerüld a hangos és agresszív embereket, felzaklatják kedélyedet. Ha másokhoz hasonlítod magad, hiúvá és keserűvé válhatsz, mert mindig akad nálad nagyobb és kisebb. Örülj eredményeidnek, akár csak terveidnek. Érdekeljen mindig saját karriered, bármilyen szerény is az, bárhogy fordul a szerencse, igazi birtokod ez. Légy óvatos üzleti ügyeidben, mert a világ tele van csalárdsággal. De ez ne tegyen vakká az erényre, sokan törekszenek magas ideálok felé, és az élet mindenütt tele van hősiességgel.

- Légy önmagad. Különösen ne tetsess szeretettel. De cinikus se légy a szeretettel, mert minden sivársággal és kiábrándulással szemben örökéletű az, akár a fű. Fogadd jól az évek tanácsát, és elegánsan mondj le az ifjúság dolgairól. Tápláld lelkiérod, hogy megvédjen a hirtelen szerencsétlenségben. De ne gyötörd magad képzelgésekkel. Sok félelem a fáradság és a magány szülőtte. Egészséges fegyelem mellett légy jó magadhoz.

- A világegyetem gyermeke vagy, semmivel sem kevésbé mint a fák, a csillagok, jogod van ott lenni. És akár világos ez számodra, akár nem, a világegyetem úgy alakul, ahogy kell.

- Légy ezért békében Istennel, bárminek is gondold Őt, és bármi legyen is munkád és ambíciód, az élet zajos zűrzavarában légy mindig békében lelkeddel.

- Minden csalárdságával, kínlódásával és szereteoszlott álmaival mégis szép ez a világ. Légy óvatos. Törekedj arra, hogy boldog légy.

Szeretettel ajánlom figyelmükbe a fenti írást. Kívánok mindenkinek kellemes karácsonyt és boldog új esztendőt!

Lázár Zoltán

Ezt mondják rólunk

Lövétei gazdaélet

Bíznak a szövetkezés erejében

Sarjúcsinálás idején nagy a sürgés-forgás a falut környező dombokon, mindenfelé csillognak az izmos karok által vezetett kaszák - a "föld borotvái" - nyomukban éneklő vidor leányok gyűjtik, forgatják az illatos sarjút - ezt az idilli képet látta annak idején Orbán Balázs lövétei látogatása alkalmával. A helyzet azóta sem változott, a szálás takarmányok készítése ma is az egyik legfontosabb munkát a több mint háromezer lelket számláló községben.

Vannak gazdák, kik nem tíz, hanem száz szekér szénát is hazaszállítanak egy nyár folyamán. Balázs Ferenc a falu egyik legnagyobb állattartó gazdája, ő pontosan száz szekér, azaz hozzávetőlegesen 800 mázsa szénát készített -

szüksége van rá, istállójában 13 fejőstehén és 8 borjú kérődzik. Fia, Balázs Attila büszkén mutatta Renátát és Lujzát, istállójuk legértékesebb teheneit, melyek díjakat nyertek a helyi szarvasmarha-kiállításon - sőt, Renátát a gyergyószentmiklósi állatszemplén is kitüntették. A Balázs család modern, újonnan épült istállójában négyen dolgoznak, ugyanennyien munkálják meg a saját és bérbe vett földeket is. A természetes növények között fontos helyen vannak a krumpli, a lucerna, a zab. Szükség van a jó takarmányra,

A kép a lövétei szarvasmarha-kiállításon készült 2000 májusában

anélkül a legjobb tehén sem képes sok és jó minőségű tejet adni. Balázsék nyári időszakban 120 liter tejet adnak le a csarnokba. Próbáltak már együtt dolgozni a Paulact-al, az ICIL-el, de mindig voltak gondok: csak későre, sok utána-járás árán fizettek, sőt, az is megtörtént, hogy a megígért 4300 lej helyett csak 4000-et fizettek. November elsejétől a baróti székhelyű Tyrom feldolgozónak adják le a tejet. December 10-ig kellene az első fizetést megkapják, akkor majd kiderül, valóban szavának állt-e a tejfelvásárló. Megadja-e a megígért 4800 lej/liter árat a 3,5 zsírfokos és 1028 g/l sűrűségű tejért. Az évente születő borjak egy részét eladják, a többit levágják - ez is hoz valamennyi pénzt a tej mellé. A négytagú Balázs család a mezőgazdálkodásból él. Attila elmondása szerint: "haladás van egy kevés, ha az állatokat és a nyáron begyűjtött takarmányt eladnánk, akkor egyből kijönne az istállóba befektetett összeg. Most reméljük, hogy az egyesület kiharcolja, hogy jobban és főleg időben fizessék a tejet is".

A lövéteiekre mondják, hogy ők ültették el a tepertyút, hogy legyen belőle malac - szóval a vidék nem szenved hiányt a székelly furfangból, jókedvből. A falu egyik idős, 72

éves lakója, Orbán Lőrinc bácsi is azok közé tartozik, kik soha nem fogynak ki a mókás történetekből - amelyek egykor valóban megtörténtek. Például: András András asztalosmester - kit egyszerűen csak Kála Bandinak hívtak Lövéten - szerette az itókat, rendszeresen "illogatott". Történt, hogy a faluban pártgyűlést hívtak össze, ahol megjelent az enyhén alkoholos asztalosmester is. Azt mondja neki a gyűlésvezető: teli van a feje, menjen ki a teremből! Ki én szívesen - jött a válasz - úgyis látom: itt csak üresfejúekre van szükség... Kimegy Kála Bandi a folyosóra, ahol találkozik az egyik megyétől kiküldött pártossal, ki megkérdi tőle: ki maga? Én kiküldött vagyok, mint maga - válaszolt nyugodtan az asztalosmester - magát a megyétől, engem a gyűlésről küldtek ki...

Orbán bácsi egykor kőművesként dolgozott, persze akkor is történtek vele vicces esetek: egy kórházban dolgoztak, s a nem teljesen egyenesre sikerült falat malterrel próbálták kiigazítani. Meglátja ezt egy orvos, s rászól a kőművesekre: mi van, maguk malterrel takarják be a munkájuk hibáit? Mi malterrel, doktor úr - de az orvosok hibáját földdel kell eltakarni... - jött a gyors válasz.

Orbán Lőrinc és neje, Anna négy gyereket nevelt fel, kettő közülük egyetemet is végzett. Nem volt könnyű az élet, "olyan hét is volt, mikor összesen két órát aludtam" - mesélte az idős gazda. Most is rendületlenül dolgoznak, nyáron - a "bocskorkötő napokon" (tudniillik hétköznapiakon, mert az egykori gazdák csak vasárnap és ünnepnapokon engedték meg maguknak a csizma viseletét) a földeken dolgoznak. Télen inkább a háztáj körül forgolódnak, az állatokat gondozzák. Két tehén, egy szép borjú kérődzik jelenleg az istállójukban, ezenkívül egy 170 kg-os disznó is rőfög az ólban - ez utóbbinak a napjai meg vannak számlálva, a tervek szerint a karácsonyt nem fogja megérni, mert ahogyan Lőrinc bácsi mondta: "legalább karácsonykor éljünk jól, ahogy régen járta a szó: főzzünk egyszerre két puliszkát!". Két tehenük közül az egyik Holstein, s mivel fekete, a Rigó nevet kapta. Hat éves, most vemhes negyedszerre. Jól tejelő állat, csúcsidőben a napi húsz liter tejet is megadja. A másik tehén egy szimentáli típusú, törzskönyvezett szarvasmarha, s Székelyföldön - de valószínűleg tágabb vidéken is - párját ritkító neve van: Nefertiti! Másfél hónappal ezelőtt ellette második borját. Az Orbán portán már több mint húsz éve a saját szaporulatból származó állatokat nevelik, és aranyszabálynak tartják az anyaállatok mesterséges úton történő termékenyítését. Az idős házaspár a megtermelt krumpli értékesítését "a kapu előtt" oldja meg. Román vidékekről érkező

bellérekkel cserélik gabonára, sőt, hat kiló krumplióért már egy liter olajat is ajánlanak a barna bőri kereskedők.

"A magyar időben jól működött a faluban a gazdakör. Ezen keresztül kaptuk meg azokat az árakat, melyeket saját kezűleg nem tudtunk előállítani - kalapot, csizmát hoztak akciós áron, ezt akkoriban így mondták. Hoztak fajtákat, fehér mangalica kocákat, szürkemarha bikát, teheneket" - emlékeztek vissza Orbánék. S hogy valóban hasznos volt régen a gazdaköri mozgalom, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy Orbán bácsi a helyi szarvasmarhatartó egyesület oszlopos tagja - mert mint elmondta: ha a szervezkedés régen eredményes volt, ma sem lehet másképpen.

Bokor Gábor, Vidéki Gazda 2001/8

Bérleti díjak a Lövétei Kultúrotthonban a 2002-es évre

Mint minden évben, a Lövétei Kultúrotthon bérleti díja a jövő évre nézve is változni fog. A december 17-i tanácsülésen, ahol a bérleti díjat megvitatták és jóváhagyták, nehéz dolguk volt a tanácsosoknak. Ugyanis most nem csak az inflációt kellett figyelembe venni, hanem azt is, hogy az elmúlt évben a Kultúrotthon szolgáltatásai is bővültek.

A bérlőknek most már újonnan elkészített asztalok állnak a rendelkezésükre, valamint egy kétszáz személyes edény- és evőeszközkészlet is megkönnyíti egy-egy rendezvény lebonyolítását. Az asztalokat András Lehel vállalkozó készítette el a közadakozásból, valamint a tanács tulajdonából származó faanyagból. A munkálat be van fejezve, viszont a kifizetése csak február hónap folyamán történhet meg, mivel csak akkor lesz elegendő bevétele a Kultúrotthonnak. Az edény- és evőeszközkészlet vásárlását Balázs Magdolna bonyolította le fizikai személyektől felvett kölcsönökből. Míg ezek a kölcsönök vissza nem térülnek, addig a készlet használatáért a Kultúrotthon ném vehet el pénzt.

Tehát a tanács által jóváhagyott bérleti díjak a terembert foglalják magába takarítással, asztalokkal, villanyfogyasztással, tűzifával, konyahasználattal egyben. Az edények és evőeszközök kölcsönzése egy külön szabályzat szerint történik, és az abból származó pénz egyenesen a kölcsönök törlesztésére fordítódik.

A tanács által jóváhagyott teremdíjak a következőképpen alakultak:

- kortárstalálkozókra: 1.500.000 lej
- lakodalmakra: 1.000.000 lej
- torra: 300.000 lej
- árusításra: 400.000 lej
- jogi személyeknek rendezvények után a bevétel 15 %-a.

A szüreti és nagykorúsítási bálókra ingyenes a teremhasználat azzal a feltétellel, hogy hagyományainkhoz híven rendezik meg, tehát hagyományőrző műsorral lesz egybekötve és székelyruhát viselnek.

Sorbán József

Kapcsolatok

Két testvér-települési kapcsolatot létesítettünk az utóbbi időben. Nagyon sok jó barátot szereztünk, nagyon sok család összebarátkozott, remélhetőleg tovább folytatódik a barátság.

Létesült viszont egy másik kapcsolat, váratlanul megérkeztek, akiket már titkon vártunk, és április végén mindenki boldogan újságolta: Megjöttek, megjöttek a gólyák! Először az egyik, aztán érkezett a másik. Szeretettel nézte mindenki, hiszen már úgy is hívhatjuk őket: a lövétei gólya-házaspár. Négy hónapig voltak vendégeink, sokszor követtük őket a mezőn, amint eledelt gyűjtöttek. Közben végezték az ösztönös munkájukat, és egyszer csak négy kis gólyát is felfedeztek a kíváncsi gyerekek. Hatan is jól elfértek a családi fészekben. Hány embert láthattak augusztus végéig? Hiszen látták a munkába igyekvő embereket, a templomba járó népet, az iskolás gyerekeket, egy szóval látták, hogy van élet Lövétén. Távozásukra ismét felfigyelt a falu, nem búcsúzkodtak, hanem, ahogy jöttek, most már hatan, elrepültek. Reméljük, szerencsésen megérkeztek a céljukhoz, és jövőre ismét várjuk érkezésüket, hiszen ők már a mieink, mindenkié kivétel nélkül.

Kívánjuk, hosszas legyen mind a három kapcsolat!

Lázár Béla

VII. Lövétei Ki mit tud?

Kulturánk megőrzéséért kérjük, támogassa jelenlétével a VII. Lövétei Ki mit tud? kulturális vetélkedőt, mely 2001. december 26-án délután 3 órától kerül megrendezésre a helyi Kultúrotthonban.

*Belépődíj: VIII. osztály alatt 5.000 lej
VIII. osztály fölött 10.000 lej*

Lövete kántortanítói, segédtanítói 1800 és 1900 között

1. Daró Ignác: 1808-ban született Lövétén. Gyulaférváron teológiát tanult. Édesapja, Daró Antal kántortanító halála után (1828. júl. 30.) választották meg kántortanítónak. 42 évi szolgálat után, 1868-ban nyugalomba vonult, de mint segédkántor tovább tevékenykedett 1879. április 21-én bekövetkezett haláláig.

2. Márton Ferenc (lövetei): Fodor István lelkész, idejében (1805 és 1865 között), huzamosabb évekig mint harangozó és altanító szolgált, 1867-ben is ő helyettesítette két hónapig a betegeskedő altanítót, Györffy Istvánt.

3. Györffy István: Altanító volt Daró Ignác mellett. 1867-ben elhunyt.

4. Domokos János: 1868-ban választották meg a község kántortanítójának. Kitűnő tenor hangja és jeles orgonakezelése által kántori és tanítói hivatalát 10 évig - az egyházközségbéli hívek nagy meglepedésére - viselte. 1879. nov. 14-én távozott el Lövétéről új állomáshelyére, Csíkszentmiklóstra.

5. Fülöp János: Mint altanító és harangozó tevékenykedett községünkben 1868 és 1878 között. 1878. augusztus 7-én a kitűnő tanítót és hűséges egyházzolgát a toronyra lecsapó villám harangozás közben agyonsújtotta. A felszegi temető belső részében, két kisgyermek mellé van eltemetve. Sírköve még ma is áll.

6. Petres István (csíksomlyói): 1878. szept. 12-én lépett a tragikus körülmények között megüresedett altanítói hivatalba, miután a lövetei iskolaszék ideiglenesen megválasztotta, de néhány év múlva, 1880. május 1-én Erkedre távozott.

7. Bartalis Ferenc (csíkszentgyörgyi): 1879 novemberében hívta meg próbatételre az egyházközség. Dec. 2-án meg is választották az eltávozott Domokos János helyébe kántortanítónak. Hivatalát 21 évig viselte. 1900-ban, súlyos gégebaja miatt, minek következtében hangját is annyira elveszítette, hogy az éneklésre képtelen volt, nyugdíjba vonult.

8. Ambrus Ferenc: 1880 júniusában választották meg Petres István eltávozott másodtanító helyére. Szept. 9-től a lövetei hitközségben, mint másodtanító és segédkántor dicséretes eredménnyel működött 1888 decemberéig, miután új állomáshelyére, Szentgyházásoláhfaluba távozott.

9. Ferencz József (szentgyházásoláhfalvi): 1884-ben nevezték ki a frissen fölállított harmadik lövetei tanítói állásra. Febr. 15-én kezdte meg tanítói működését, évi 300 fr. és 5 öl tűzifa fizetés mellett. Több mint húsz évi tisztességes szolgálat után 1905. szept. 1-én nyugdíjba vonult.

10. Koncsag Sándor (csíkszentimrei): 1888. dec. 25-én Ambrus Ferenc távozása után neveztetett ki segédkántornak és másodtanítónak. Miután hivatalában a

lövetei iskolaszéki tanács megerősítette, 1889. jan. 2-án elfoglalta állását. A hitközségnek 12 éven át volt szorgalmas, ügybuzgó segédkántortanítója. 1901. szept. 8-án nyugalomba vonult, de jó emléke a nép között még sokáig fennmaradt.

Mihály János

"Az ünnepek a szív titkos évfordulói"

- Longfellow

Most, hogy elérkezett az év vége, hagyjuk az amúgy sem betűrendben közölt lexikon címszavait, s álljunk meg kissé hátrább, az ünnep címszónál. Mi jut eszébe az embernek erről, főként ha nevelő is?

"Édesanyám tortát főzött nekem, a tegnap születnapom volt" - újságolja boldogan egyik óvodásom. Valóban mindenki örül, ha úgy érzi, ő az ünnepelés tárgya, részben azért, mert személyes jelentőségű alkalmakról van szó, részben azért, mert az adott pillanatban nagy örömet szereznek nekünk, reményt nyújtanak a jövőre nézve. Minél jelentéktelenebbnek és bizonytalanabbnak érezzük magunkat, annál nagyobb szükségünk van arra, hogy valaki minket is fontosnak tartson, ha más nem, akkor azok a személyek, akik a legtöbbet jelentik számunkra, közvetlen környezetünk, családjunk.

A gyermekeknek különösen nagy szükségük van erre, ezt jól észrevehetjük olyan alkalmakon, amikor ők vannak a központban, például születésnapjukon.

Az ünnepek kiemelhető helyen állnak az év napjai közt, ezek az év fénypontjai, bevilágítják az élet hétköznapijait, így célszerű, ha az ember az életét ezen örömteli események köré szervezi.

Nem tudni pontosan, mi volt az emberiség első ünnepeinek szimbolikus jelentősége, de valószínű, hogy valamennyi az életet ünnepelte. Számos példát idézhetnénk a régi zsidó-keresztény hagyományokból. Mindezek az ünnepek mágikus események, eredetileg ezeken az ünnepeken az emberek rituális vagy mágikus jelentőségű ruhadarabokat öltöttek magukra. Ma is, ha szilveszterkor mulatságos sapkákat teszünk a fejünkre, vagy húsvétkor új ruhát veszünk, mondhatjuk, hogy a régi szokások maradványait örizzük. A karácsonyi ajándékozás a háromkirályok ajándékát jelképezi. A tűzijáték az új nap jelképe, a fény a szabadság örömét jelentheti, akárcsak a karácsonyfa égő gyertyái is. Bármit jelentettek a múltban ezek a rítusok, amelyek ma a karácsonyi ünnepkör részei, ma egy csodálatos gyermek csodálatos születésének jelképei, annak a gyermeknek, aki új korszakot nyitott és új értelmet adott az emberi életnek.

A gyermekek ünnepeinek különleges sajátosságai

vannak. Ilyenkor megszűnik minden rang és tekintély. Születésnapján ő a király, ő parancsolgat a felnőtteknek. Egyes helyeken mindenszentek estéjén ijesztgetéssel is előállhat, április elsején bolonddá is teheti a nagyokat. A szokásos viszonyok visszájára fordulása és annak mágikus jelentősége fontos szerepet játszanak abban, hogy miért szükségesek az ünnepek a gyermekek számára. Az a gyermek, aki nem örvendezhet az ilyen eseményeknek, fontos dolgokból marad ki.

Az élet ünnepek körüli tagolódása a legkellemesebb módon befolyásolja a gyermekek életét, értékes tartalmat ad a napok múlásának.

Néhány szót arról, hogy hányféle ünnep van a mi kultúránkban. Lehetnek:

1. Fontos történelmi eseményekkel összefüggőek: december 1. - nemzeti ünnep, március 15. stb.

2. Rétegünnepek - csak egyes társadalmi kategória ünnepei: nők napja, gyermeknap, bányásznapi, pedagógusnap, tűzoltók napja stb.

3. Vallásos ünnepeink - sok van és ismertek: karácsony, húsvét, pünkösd stb. Hála a politikai széljárásnak ma mindenkinek valóban meggyőződése, szemlélete diktálhatja vallásos vagy nem vallásos voltát. Ebben semmilyen tiltás nincs, mint 1989 előtt volt.

4. Iskolai, óvodai ünnepek.

5. A családi élet ünnepei: névadó ünnep, születésnap, névnap, esküvő, ballagás, nagykorúvá válás stb.

Bármelyik ünnepről is legyen szó, a mai felgyorsult életritmusban is igyekszünk megtartani. Ezek a közösségi magatartás emberi megnyilvánulásai. Jelentenek szeretetet, figyelmességet, udvarias magatartást, az ünnepeket szerény megajándékozását, s mindenképpen hangulatos együttlétre adnak alkalmat, gazdagítják lelkivilágunkat, erősítik összetartozásunkat. Az óvodai, iskolai ünnepek, ünnepélyek szereplésre adnak alkalmat. A közösen elkészített műsorok, a készülődés nehézségei, a sikerélmény fokozzák a gyermekek együvé tartozásának érzését, fejlesztik bátorságukat, önbizalmukat, kreativitásukat stb.

Az ünnepek velejárója sokszor az ajándékozás. A tavábbiakban az a célom, hogy kifejtsem néhány szóban a jutalmazás és az ajándékozás közti különbséget.

Az ajándékot nem valamiért adjuk, hanem örömszerzés céljából. Jó, ha tudjuk a másik óhaját, ízlésvilágát. Nem feltétlenül pénz kérdése az értékes, funkcionális ajándék. A szülő jobban örül, ha gyermeke által készített ajándékot kap.

Más dolog a jutalmazás. Ez az értékelés pozitív formája, és nem csak ünnepek velejárója. Pedagógusi munkánkban és a szülők nevelő tevékenységében is gyakran alkalmazzuk. Kedvezőbb hatású a büntetésnél. Azt is lehetne mondani, hogy a jutalmazás nem más, mint "valamiért valamit" adni. Ennek több pedagógiai feltétele van:

- Legyen megérdemelt, valamilyen erőfeszítés elismeréseként adjuk. Vegyük figyelembe a gyermek tel-

jesítőképeségét (azt várjuk el, amire képes).

- Mérjük a gyermek egyéniségéhez (pl. bátortalan gyermeket gyakrabban jutalmazunk).

- Jó lenne, ha egy családon belül a jutalmazási skála azonos lenne mindenkivel szemben, azonkívül egység lenne az iskola és az óvoda, valamint a család értékrendszerében.

- Az is fontos, hogy a közösség is értékelje az egyén teljesítményét és ismerje el, hogy az megérdemli a jutalmat.

- Arra kell nevelnünk, hogy az erkölcsi jutalmat (pl. dicséret) nagyobbra értékelje a gyermek, mint az anyagit. Jó lenne, ha az anyagi jutalom szerény kérések közt maradna.

A jutalmazás, mint pedagógiai eljárás a többi módszerrel együtt alkalmazva hatásos (pl. szoktatással, meggyőzéssel).

A fentiekből látható, hogy mi az ajándékozás és a jutalmazás közti különbség.

A témák annyira sokrétűek, hogy csak érinteni lehet őket. Az év vége, az ünnepek közelsége ezeket a gondolatokat sugallták. A lexikont szeretném folytatni (ha van rá igény) a 2002-es évben is. Addig is mindenkinek eredményes nevelőmunkát és boldog új évet kívánok!

András Magdolna óvónő

Még egyszer a "Kommunista jellegű mozgalmak, események Lövétén" című cikkemmel kapcsolatban

Először is köszönöm Silye Istvánnak az "Adalék a dr. Balázs Márton Kommunista jellegű mozgalmak Lövétén című írásához" című nagyon értékes és tárgyilagos cikkét. (Lövétei Kiáltó III. évfolyam, 11. szám, 2001. november) A cikkel kapcsolatban megjegyzem, hogy az idézett írásom első mondatában már kértem hasonló segítséget és kiegészítést. Idézem "Meg vagyok győződve, hogy még élnek Lövétén olyan idős emberek (asszonyok), akik az alább következő visszaemlékezéseimet (ismereteimet) - tehát nem történelmileg bizonyított! - részletesebb, pontosabb időpontokkal, adatokkal ki tudják egészíteni és igazolni, amiért én előre is hálás vagyok!" Ilyen szellemben (gondolattal) olvastam nagy érdeklődéssel Silye István cikkét, és fűzök néhány megjegyzést hozzá.

(folytatása a 8. oldalon)

Még egyszer a "Kommunista ...

(folytatás a 7. oldalról)

1. A Silye István cikkében az első bekezdésben ez áll: "Ezek szerint a kommunista eszmék csirái a lövétei bányászokhoz sem értek el hamarabb, mint az átlag lövétei emberekhez." ... Én ezt nem is írtam, állítottam (tessék még egyszer elolvasni a cikket!). Én ezt írtam: "Ennek a helyzetnek megfelelően a szocialista eszmék is később jelentek meg a lövétei társadalomban, mint stb...." A továbbiakban sem írtam arról, hogy az első kommunisták (állítólag kettő?) bányászok voltak, hanem, hogy "Lövéteire a szocialista-kommunista eszmék csirái (nem a kommunizmus!) csak a lövétei bányászok révén jutottak el, és pedig a bányászok által létrehozott alkalmi önszegélyző pénztárakon és szakszervezeteken keresztül (amik dokumentumok alapján léteztek).

2. Silye István a cikke utolsó előtti bekezdésében ezt írja, idézem: "Azt, hogy nem volt kommunista érzelmű (Ladó Igó), az is igazolja, hogy 1945-ben ..." De ki állítja, hogy az volt?! Én a következőket írtam: "Talan ide illeszkedik be a Ladó Igó "vezette" 1943. évi tüntetés is" (hozzáteszem: Lövétén). Ezt a tüntetést én személyesen átéltem (nem valakitől hallottam, vagy olvastam), és a tüntetés élén haladt Ladó Igó (innen a "vezette" szó) és a következő jelszavakat kiabálták "Cukrot, kenyeret! ..." Ebből (utólag) milyen következtetést vonhattam le? Hogy a földművesek a kapitalizmus (a Magyar Kormány) mellett tüntettek. Íme, honnan származik a fent idézett mondatom.

Ami Ladó Igónak Gróf Teleki Pál, volt magyar miniszterelnökkel való kapcsolatát illeti, minden elismerést megérdemel (ez tényleg sok mindent bizonyít.) Én is nagy csodálója voltam és vagyok (megértője nem) Gróf Teleki Pálnak. Sajnos sok ellensége volt, és kevés dolog valósult meg abból, amit ő elképzelt (akart). Gondoljunk pusztán arra, hogy Lövétén az iskolaigazgató 1940-től egy Dunántúlról hozott Nagy Károly nevezetű (jó) tanító volt, de hol teljesül az az elve Teleki-nek, hogy "Erdélyre nem szabad ráerőszakolni a magyarországi szokásokat... Engedni kell, hogy őket vezessék a saját embereik."

Románia sem ismerte Gr. Teleki Pál felfogását, és az első világháború után "bevitték" Besszarábiába az Ó-Románia-i "vezetőket", és most a besszarábiaiak nem akarnak ugyanabba a helyzetbe kerülni. Hogy említsék más példát? Tehetném Jugoszláviával vagy ...

További megjegyzéseket, észrevételeket szívesen várok a témával kapcsolatban.

Dr. Balázs Márton

Szilveszteri mulatság a Lövétei Kultúrotthonban

A jó zenét, a hangulatot garantálja a Jázmin együttes!

A mulatságot a Lövétei Polgármesteri Hivatal szervezi a Kultúrotthon edény- és evőeszközkészletének a kifizetéséért.

Aki tud, az nyerhet!

Novemberi kérdéseinkre a helyes válaszok:

1. A Föld átlaghőmérséklete 22 °C a talajsíntnél.
  2. Az egyetlen emlőállat, amely a barlangokban él, a denevér.
  3. Az első bélyeget 1840-ben nyomtatták Angliában.
- Könyvjutalmat nyert: Lázár Enikő V. B osztály

Decemberi kérdéseink:

1. Melyik a legnagyobb vízesés?
2. Mi a papaya?
3. Kik találták fel a tintát?

A helyes válaszok a Községi Könyvtár lexikonjaiból is kinevezhetők.

A kitöltött szelvényt Mihály János tanár úrnak kell odaadni.

Megfejtési szelvény

Név:.....

Hátszám:.....

Megfejtések

határidő 2002. jan. 18.

- 1.....
- 2.....
- 3.....

A Lövétei Kiáltó előfizetés a 2002-es évre

Megbízottaink felkeresnek mindenkit otthonaikban.

Megbízottaink hátszám szerint:

- Györgylőrincz Ildikó 1-260 kivéve 44-68,
- Lázár Zoltán ifj. 832-1042, 260-303, 44-68
- György Sándor ifj. 458-724 -ig
- Silye Marika 304-457, 723-832-ig